

EEN FAMILIEKWESTIE

Claire Lynch

Een familiekwestie

Vertaald door Lidwien Biekmann

Wereldbibliotheek

De vertaler ontving voor deze vertaling een projectsubsidie van het Nederlands Letterenfonds.

Nederlands
letterenfonds
dutch foundation
for literature

Oorspronkelijke titel *A Family Matter*. Chatto & Windus, imprint van Vintage, onderdeel van Penguin Random House

© 2025 Claire Lynch

© 2025 Nederlandse vertaling Lidwien Biekmann / Wereldbibliotheek

Alle rechten voorbehouden. Tekst- en datamining van (delen van) deze uitgave is uitdrukkelijk niet toegestaan.

All rights are reserved, including those for text and data mining, AI training and similar technologies.

Omslagontwerp Penguin Random House

Omslagbeeld © Ian Berry / Magnum Photos

Omslagbewerking bij Barbara

Foto auteur © Neeq Serene

p. 5 'Peanut Butter' originally from *Not Me* by Eileen Myles. © 1991 by Eileen Myles. Courtesy of Semiotext(e) Publishers; *I Must Be Living Twice/new & selected poems* by Eileen Myles. © 2015 by Eileen Myles. Courtesy of HarperCollins Publishers

p. 6 'What Kind of Times Are These' © 1995, 2002 by Adrienne Rich, from *The Fact of a Doorframe: Selected Poems 1950-2001* by Adrienne Rich, published by W.W. Norton & Company, Inc. Used by permission of W.W. Norton & Company, Inc.

NUR 302

ISBN 9789028454101

www.wereldbibliotheek.nl

Wereldbibliotheek maakt deel uit van Park Uitgevers

waarom zou iets
wat ik altijd al
heb gekend
niet het allerbeste zijn
wat er is. Ik hou
van je sinds mijn
kindertijd,
toen de ene dag
precies was
zoals de andere,
willekeurige
groei en
briesjes, constante
liefde, een boter-
ham midden op de
dag

Uit: 'Peanut Butter', Eileen Myles, 1991

Ik heb daar gewandeld en paddenstoelen geplukt langs de rand
van de angst, maar vergis je niet, dit is geen Russisch
gedicht, dit is niet ergens anders maar hier,
ons land dat dichter beweegt naar zijn eigen waarheid
en angst, zijn eigen manier om mensen te laten verdwijnen.

Uit: 'What Kind of Times Are These', Adrienne Rich, 1995

Voor mensen die hun best doen.
Meer kun je ook niet.

Juli
2022

Een onverwachte boodschap

Vijfenhalf uur nadat hij had gehoord dat hij terminaal was, reed Heron naar zijn favoriete supermarkt. Vanwege het ontbreken van een alternatief, en omdat het donderdag was, besloot hij zich aan zijn vaste gewoonte te houden.

Het is geen geheim dat Heron zijn wekelijkse boodschappen graag op donderdag doet. Als het kan 's avonds, op z'n vroegst eind van de middag. Zijn familieleden plagen hem daarmee, met zulke merkwaardige onverzettelikheden.

'Doe eens gek,' had zijn dochter de week ervoor nog gezegd, 'ga een keer op maandagochtend boodschappen doen, als je durft.'

Maar op donderdag is het altijd rustig en dat vindt hij fijn. Donderdag is praktisch. Heron begint het weekend graag met een gevulde ijskast, ook al zijn de weekenden tegenwoordig eerlijk gezegd precies zoals de rest van de week.

Bovenaan de roltrap neemt hij een klein winkelwagentje, een perfect compromis, vindt hij altijd, want zo'n grote kar is te veel van het goede en een mandje is net te klein. Heron is een systematische winkelaar, hij legt alles in de herbruikbare tassen die hij voor de corresponderende keukenkastjes heeft gelabeld. Hij houdt de schoonmaakartikelen gescheiden van het brood. Hij haast zich niet, zorgt dat hij de melk niet vergeet en de sla niet plet. Heron is geen man die zich eraan ergert dat ze zo nu

en dan de indeling van de supermarkt veranderen. Dat vindt hij zelfs wel prettig, want dan wordt het een soort speurtocht om de marmelade met dunne schilletjes te vinden. Als je het hem zou vragen zou hij niet kunnen zeggen waarom hij op die manier boodschappen doet: zijn systeem spreekt voor zich.

Heron duwt zijn karretje naar de verste, koudste hoek van de supermarkt. Het is logisch dat de diepvries altijd als laatste moet. Vandaag wijkt hij op een veelzeggende manier van zijn routine af, hij schuift de glazen bovenzijde van een heuphoge diepvrieskist open, legt de zakken aardappelsmileys plat en klimt erin.

Wat hem het eerst opvalt is niet de kou maar de geur. Zelfs nu de bovenkant nog een beetje open is, ruikt het in de diepvries muf en melig. Het verbaast hem dat het best comfortabel ligt in zo'n diepvrieskist, zelfs als de vrieskou tot zijn knieholtes begint door te dringen. Heron verschuift zijn schouderbladen, strekt zijn benen, en de aardappelgezichtjes voegen zich naar zijn lichaam. Hij ligt stil in de gedempte rust van de diepvrieskist, en hij leeft.

/

Heron had op een bepaalde manier met de arts te doen gehad, een nogal jonge vrouw die met haar pen zat te spelen, ondanks haar goede bedoelingen. Het is vast niet makkelijk om het hardop tegen iemand te moeten zeggen.

‘Er zijn folders. En websites,’ had de arts gezegd, en toen was ze opgeschoven naar haar bureau, een miniem stukje maar, om hem duidelijk te maken dat ze het, althans voorlopig, wilde afronden. Heron was te snel opgestaan, zijn jas bleef haken aan de rugleuning van zijn stoel, en hij zei, absurd genoeg: ‘Hij is waterdicht.’

Toch is het niet zo koud als je zou denken, in de diepvries, of misschien zó koud dat hij het niet meer merkt, dat zou ook kunnen.

Heron kijkt omhoog door de beslagen glazen plaat. Hij kijkt verder, naar de tl-buizen en stalen balken van het dak van de supermarkt.

Er zijn dingen die hij nu moet gaan doen. Dingen die hij moet zeggen. Moet bekennen.

Hij kijkt naar het ijs dat naast zijn hoofd glanst en drupt aan de wanden van de diepvrieskist. Naar de maniakaal lachende aardappelgezichtjes met hun holle ogen. Naar die dingen kijkt hij en het gaat prima met hem. Het gaat zó prima met Heron dat hij gewoon in de diepvries zou zijn gebleven als een vrouw niet de glazen deksel had opengeschoven op zoek naar de doperwt en was gaan gillen.

Er zijn drie supermarktmedewerkers voor nodig om hem eruit te krijgen. Hij is, zo blijkt, behoorlijk koud. Zijn achterhoofd is nat, zijn knieën zijn verstijfd en doen zeer. De manager neemt het heel goed op, klinkt zelfs opgewekt: 'Zullen we u hier even uit helpen, meneer?' en 'Is er iemand die we kunnen bellen?'

Pas als Heron weer thuis is, begrijpt hij de toon waarop de manager sprak. Kalm, tolerant, alsof een man die in een vriezer gaat liggen iets is wat je bij een afwisselende baan in de detailhandel kunt verwachten. Dan begrijpt Heron wat de manager zag. Een verwarde oude man. Die niet helemaal goed bij is. Niet helemaal goed is.

Plaatselijk nieuws

Voordat hij gaat slapen belt Heron zijn dochter op de vaste telefoon. Hij gebruikt zijn mobiel thuis liever niet.

‘Ik ben het maar,’ zegt hij, zoals altijd. Daarna wacht hij tot ze ‘Hallo, ken ik u?’ zegt, of ‘Lang niet gesproken!’, zoals ze zonder mankeren elke avond doet.

Als Maggie aan Heron vraagt of hij een leuke dag heeft gehad, heeft hij veel te vertellen. Over het jonge stel aan de overkant, ze leggen een nieuw gazon aan, alsof ze niet hebben gehoord dat er een sproeiverbod is. Hij vertelt, vrij uitgebreid, over een interessante radiodocumentaire over windmolens. Heeft ze die geluisterd?

Dat had ze niet.

Heron vertelt en Maggie laat horen dat ze luistert.

‘Aha.’ ‘Hm.’ ‘Interessant,’ zegt ze. Of: ‘Wat leuk.’

Heron vertelt, maar bepaalde dingen komen niet ter sprake. Het ziekenhuis, bijvoorbeeld. De supermarkt. Bepaalde dingen kan hij beter wegmoffelen, denkt Heron. Voorlopig. Die zou hij allemaal toch niet goed kunnen uitleggen, als hij het zou proberen. In plaats daarvan houdt hij het op veilige onderwerpen: de nieuwe zadencatalogus die gisteren werd bezorgd. De gratis koffie die hij met zijn klantenkaart kan halen. Maggie luistert en wacht, ze wacht op een pauze, een kans om aan het gesprek te ontsnappen met een ‘Nou, ik hou je niet langer op. Slaap lekker’.

Heron geeft haar die kans, een uitweg voor hen allebei.

‘Jij ook.’

‘Welterusten.’

/

‘Vertel eens,’ zegt Conor. ‘Wat is het laatste persbericht over de zolderverbouwing van de buurman?’

‘Geen nieuws,’ zegt Maggie tegen haar man. ‘Komkommer-tijd.’

Ze schenkt twee glazen wijn in, koud uit de ijskast en wat te vol voor een donderdagavond. Als ze een ervan aan Conor geeft, ziet ze dat hij een beetje teleurgesteld kijkt. Herons avondlijke telefoontjes zijn doorgaans een rijke bron. Ze heeft Conor een keer op een feestje voor de grap horen vertellen dat hij meer over de bladluisplaag van zijn schoonvader wist dan over de politieke situatie in het Midden-Oosten. Ze wist wel dat ze eigenlijk mee moest lachen, de humor moest inzien van Herons vreemde kant. Maar ze vond het niet grappig. Ze zat er niet mee dat haar vader haar alles vertelde, dat was altijd al zo geweest. Al zijn dagelijkse kleinigheden, de dingen waar hij over nadacht, over filosofeerde. Conor begreep dat niet, of wilde het niet begrijpen. Maggie had niet gelachen maar had in het bijzijn van iedereen gezegd: ‘Misschien moet je dan proberen om de krant wat beter te lezen, schat,’ en ze waren na het feestje zwijgend naar huis gereden.

Als de glazen leeg zijn, doen ze de deur op het nachtslot en geven de kat eten. Conor legt zijn laptop en oplader vast klaar om de volgende ochtend tijd te besparen. Maggie kijkt op het schema op de deur van de ijskast, met daarop alles wat de kinderen de volgende dag nodig hebben. Toms hockeystick, brood-

trommels, een formulier dat Maggie nog moet invullen voor het schoolkamp van Olivia. Allerlei dingen voor de volgende dag en de dag erna. Het is haar taak om aan die dingen te denken, ook al zijn de kinderen niet meer zo klein, en ook al is Conor een volwassen man die ook heel goed in staat is om ingewikkeldere taken op zich te nemen dan uit eigen beweging naar het car-poolschema kijken. En toch is zij degene die dat doet, zij zorgt dat alles op rolletjes loopt. Dat niemand iets vergeet.

Juli
1982

Rommelmarkt

Bij de ingang van de parochiezaal naast de kerk rammelen twee tienermeisjes met een plastic emmer met kleingeld en laten de munten rinkelen.

‘Twintig pence entree, kinderen halve prijs!’ roepen ze telkens zingend.

Dawn kijkt in haar portemonnee. Het is het begin van de maand, dus het kan prima, maar ze moet wel uitkijken. In het centrum is een nieuwe kapperszaak geopend en daar kun je na sluitingstijd gratis worden geknipt en geföhnd door de leerling-kapsters. Als ze dat doet, kan ze haar kappersgeld opsparen voor het spijkerjasje dat ze in de postordercatalogus heeft gezien.

Ze ziet dat de opbrengst van de rommelmarkt voor een goed doel is. Het dak van de kerk? Lepralijders? Ze kan de tekst op het papiertje dat op de emmer is geplakt niet lezen, die zorgvuldige met viltstift getekende bubbelletters. ‘Het is voor de scouting!’ zeggen de gidsen als ze zien dat ze naar het papier tuurt. ‘We hebben een nieuw kooktoestel nodig.’

Dawn herkent een van de meisjes, ze heeft bij haar oudere zus in de klas gezeten, een heel leven geleden, vijf minuten geleden. Ze doet haar muntjes in de emmer en de twee meisjes lachen naar haar met dezelfde brede metalen lach.

/

Toen Dawn klein was, ging ze in het weekend vaak met haar oma naar een rommelmarkt in een chique buurt. Dan kocht ze graag één ding om aan te trekken en één ding dat ze vast kon houden. Als ze geluk had, zat er genoeg geld in haar kralenportemonneetje om beide te kopen. Een nieuw rokje en een armband, bijvoorbeeld, en ze wist nog precies dat ze een keer een bijna nieuwe pvc-regenjas én een sleutelhanger van de Eiffeltoren had gekocht. In de bus terug naar huis zat haar oma te kletsen met vrouwen die nog hoedenspelden droegen, en hoopte Dawn vurig dat niemand op school haar nieuwe lievelingstrui zou herkennen als hun eigen afdankertje. Ze vond het nu nog steeds leuk om met de bus door de stad te rijden en ze had nog steeds een kledingsmaak die niet binnen haar budget paste. Tegenwoordig ging ze zelf naar rommelmarkten, waar ze tussen de bergen afgedankte broeken en te klein geworden schooluniformen naar iets speciaals zocht.

/

Iedereen weet dat de mooiste kleren het eerst weg zijn. Oudere vrouwen met boodschappenwagentjes met een Schots ruitje snijden jonge vrouwen achter een kinderwagen de pas af. Het zijn allemaal experts, ze selecteren en verwerpen, kijken naar de labels op zoek naar een St. Michael, de patroonheilige van stevige naden. Dawn maakt een rondje door de zaal, soepel en vriendelijk glimlachend als een politicus, ze haalt nooit haar neus op voor een blouse met vlekken, voor het geval de voormalige eigenaresse aan de andere kant van de schraagtafel staat. Ze voelt aan wat kinderkleertjes, aan een versleten spijkerbroek, een mosterdgeel